

Van wal steken met walnoten?

© SHUTTERSTOCK.COM

Walnotenbomen zijn hier al eeuwenlang te vinden. De walnoten en de daaruit verwerkte producten die we hier bij ons consumeren komen echter voornamelijk nog uit Zuidoost-Europa en Noord-Amerika. Toch zien we in Vlaanderen en Nederland een toenemende interesse in de walnotenproductie. Niet alleen is het walnoothout van hoge kwaliteit, ook de (verwerkte) voedzame noten worden sterk gewaardeerd bij consumenten. De stijgende aandacht voor lokale productie en de Vlaamse Eiwitstrategie dragen bij tot de groeiende interesse voor de teelt.

Joost-Pim Balis, Boeren natuur Vlaanderen en Willem Van Colen, Inagro

Walnoten in agroforestrystelsel

Agroforestry of boslandbouw is een landbouwsysteem waarbij bomen of struiken gecombineerd worden met de teelt van gewassen of vee. Bomenrijen met walnoten lenen zich goed voor agroforestry, zowel in combinatie met vee als met akkerbouwgewassen. Walnotenbomen zijn diepwortelend en de meeste rassen blijven eerder laag, hebben een open kroon en komen relatief

laat in blad. Daardoor blijft de competitie voor zonlicht en water met gewassen beperkter in vergelijking met andere boomsoorten. De bladval van de snel afbrekende bladeren, zorgt ook voor extra natuurlijke toevoer van nutriënten en organisch materiaal. Voor vee zorgen de bomen voor schaduw en beschutting bij regen. Niet-geoogste noten kunnen een interessante aanvulling vormen op het rantsoen.

Een gouden regel voor een succesvol agroforestry-systeem is dat je je bomen met dezelfde zorg en toewijding behandelt als je andere teelten. Enkel zo pluk je later de vruchten van je investering.

Enkele tips voor een goede start

Walnotenbomen stellen geen hoge eisen aan de bodem, maar gedijen het best op een luchtige, goed doorlatende en diep bewortelbare bodem. Percelen met een te hoge grondwaterstand worden best vermeden. In agroforestrycontext kies je voor ruimere plantafstanden dan bij een intensieve notengaard, zodat je met je breedste machines aan de slag kan tussen de bomenrijen. Denk op voorhand na over het doel van je bomen. Voor houtproductie zal je andere rassen kiezen of een andere snoeiwijze hanteren, dan wanneer je mikt op een maximale notenproductie. Doorgaans worden meerdere rassen op één perceel aange-

plant met het oog op een goede bestuiving. Voldoende overlap tussen de mannelijke en vrouwelijke bloei bij de verschillende rassen is hierbij cruciaal. Hou er bij je aanplantplan wel rekening mee dat het oogsttijdstip ook verschilt tussen rassen. In de eerste jaren na aanplant is het ook aan te raden om organische bemesting aan te brengen op de boomspiegels en deze vrij te houden van vegetatie.

Laat uitlopende rassen

Het tijdstip waarop walnoten bloeien, hangt af van ras en seizoen en varieert tussen eind maart en de tweede helft van mei of nog later. Deze laatste groep, de laat uitlopende rassen, blijkt een nog onbenut potentieel te hebben. Zo kan de schaduwdruk op de tussengewassen beperkter zijn, maar kan ook het risico op productieverlies door late voorjaarsvorst verminderen. Zeker in het kader van de huidige klimaatverandering gaan knoppen in het voorjaar mogelijk steeds vroeger uitlopen, waardoor het risico schade door op nachtvorst toeneemt. Laat uitlopende rassen vormen zo een oplossing. De rassen zijn mogelijk ook minder vatbaar voor enkele veelvoorkomende ziekten en plagen, zoals bacteriebrand, bladvlekkenziekte, walnootboorvlieg en de fruitmot. Deze laat uitlopende rassen zijn echter nog niet commercieel verkrijgbaar. Daarom werd in samenwerking met Vlaamse en Nederlandse notenkenners enthout verzameld bij moederbomen die laat uitliepen. Deze bomen werden vermeerderd en opgekweekt en uitgeplant op zeven proeflocaties in de winter van 2020-2021. Na drie proefjaren werden vijf proeflocaties weerhouden

voor verdere opvolging van het uitlopen van de bladeren, de bloei, de blaadaantasting en de groei van de bomen. Uit de eerste proefjaren blijkt effectief dat de bomen pas uitlopen na half mei, in tegenstelling tot de courante rassen. Ook de bloei begon pas na de ijsheiligen, wat belangrijk is om de vorstschade te vermijden. Het aantal proefjaren is uiteraard nog beperkt om al echte conclusies te trekken, verdere opvolging in de komende jaren moet de huidige vaststellingen nog bevestigen.

Proefperceel Inagro

Ook bij Inagro in West-Vlaanderen demonstreren ze het potentieel van agroforestry als een klimaatrobuust en veerkrachtig landbouwsysteem. Op het proefperceel van 1,4 ha combineren ze er noord-zuid georiënteerde rijen walnoten met daartussen akkerbouwgewassen (mais, aardappelen, wintergraan en veldbonen) en groenten (prei, wortelen, kolen en knolselder) in een zesjarige rotatie. In de strook onder de bomen is een meerjarig bloemmengsel ingezaaid om zo de natuurlijke plaagbestrijding op het perceel te bevorderen. Het perceel wordt opgevolgd naar opbrengst van zowel de tussenteelten als de walnoten, naar bodemkwaliteit, microklimaat, biodiversiteit en financiële rentabiliteit. Deze parameters worden gemonitord in afstand tot de bomenrijen. ■

 Voor meer info kan je terecht op www.agroforestryvlaanderen.be. Vragen? Mail naar joost-pim.balis@boerennatuur.be of willem.vancolen@inagro.be.

Studiedag op 15 oktober

Ben je geïnteresseerd in notenteelt of agroforestry in het algemeen? Dan is het vast interessant om inspiratie en kennis op te doen op de studiedag 'Boeren met bomen: de weg naar 2023' die plaatsvindt op 15 oktober bij het ILVO in Melle. Deze studiedag wordt georganiseerd door het consortium Agroforestry 2025. Hoe speelt agroforestry of boslandbouw in op de grote uitdagingen waarmee we geconfronteerd worden? Wat weten we over koolstofopslag, biodiversiteit, microklimaat, opbrengsten en andere effecten van agroforestry? Hoe biedt het Consortium Agroforestry Vlaanderen ondersteuning en faciliteert ze kennisuitwisseling? Wat zijn de volgende stappen en wie zal die nemen? Je komt het te weten op 15 oktober. Ook worden er verschillende agroforestry-ambassadeurs in de kijker gezet.

Dit initiatief kadert binnen PDPO-project 'Agroforestry in West-Vlaanderen' en wordt mogelijk gemaakt met steun van het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling.

